

Stanisław LACH

Osadnictwo miejskie na Ziemiach Odzyskanych w rozważaniach teoretycznych uczonych i polityce osiedleńczej władz

Rozważania teoretyczne na temat głównych problemów zasiedlania miast na Ziemiach Odzyskanych po II wojnie światowej należałoby rozpocząć od określenia zakresu pojęcia „osadnictwo miejskie”. Bardzo często w źródłach archiwalnych osadnictwo miejskie utożsamia się z osadnictwem nierolniczym lub osadnictwem w zawodach pozarolniczych. Ci, którzy utożsamiają osadnictwo miejskie z osadnictwem w zawodach pozarolniczych popełniają dość istotną nieścisłość. Zauważyć należy, że zawody pozarolnicze występują także na wsi, podobnie jak zawód rolnika w mieście. Dlatego bardziej zasadne wydaje się używanie określenia „osadnictwo miejskie” pod którą to nazwą rozumiemy zasiedlanie miast osadnikami polskimi bez względu na charakter podejmowanej pracy, nie wyłączając osadnictwa w gospodarstwach indywidualnych położonych w granicach administracyjnych miast.

Zakres pojęciowy „osadnictwo miejskie” jest bardzo szeroki i do końca nie zdefiniowany. Proces osiedleńczy na ziemiach zachodnich łączył się ściśle z organizacją życia polskiego w ośrodkach miejskich. Osadnictwo miejskie mogło się rozwijać w oparciu o miejscową bazę mieszkaniową, zakłady przemysłowe, rzemieślnicze i handlowe, placówki oświatowo-kulturalne, służby zdrowia. Złożonych problemów osiedleńczych nie można było rozwiązywać o oderwaniu od całokształtu problematyki zagospodarowania ziem zachodnich. Na ten aspekt zwróciła uwagę Halina Sukiennicka w referacie wygłoszonym na II Sesji Rady Naukowej dla Zagadnień Ziem Odzyskanych. Zaapelowała ona do władz centralnych, by plany w zakresie spraw gospodarczych